

ОСВІТНІ ІННОВАЦІЇ: ІДЕЇ, РЕАЛІЇ, ПЕРСПЕКТИВИ

УДК 378.147.88

Ліщук С. Г.

кандидатка сільськогосподарських наук,
асистентка кафедри нормальної та патологічної морфології і фізіології
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
Кам'янець-Подільський, Україна
E-mail: itomlin@ukr.net
ORCID: 0000-0002-6294-5259

Савчук Л. Б.

кандидатка сільськогосподарських наук,
доцентка кафедри нормальної та патологічної морфології і фізіології
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
Кам'янець-Подільський, Україна
E-mail: lyuba.savchuk.2015@ukr.net
ORCID: 0000-0002-6042-8362

Ковальова О. М.

магістр ветеринарної медицини
асистентка кафедри нормальної та патологічної морфології і фізіології
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
Кам'янець-Подільський, Україна
E-mail: frolova.vas4422@gmail.com
ORCID: 0009-0000-9131-9380

Добровольський В. А.

магістр ветеринарної медицини,
асистент кафедри нормальної та патологічної морфології і фізіології
Заклад вищої освіти «Подільський державний університет»
E-mail: Dobrovolsky.va@gmail.com
ORCID: 0000-0002-2678-5649

СУЧАСНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ СПЕЦІАЛІСТІВ ВЕТЕРИНАРНОЇ МЕДИЦИНИ В РОЗРІЗІ ІННОВАЦІЙНИХ ПІДХОДІВ СИСТЕМИ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ

Анотація

У статті наведено аналіз сучасних інноваційних підходів системи педагогічної освіти в розрізі інформаційно-освітнього середовища, які покращують її якість і, відповідно, сам процес підготовки майбутніх спеціалістів ветеринарної медицини, серед яких чільне місце посідає інтеграційний підхід, що забезпечує повноту, цілісність, мобільність і варіативність змісту педагогічної освіти. Саме інтеграція змісту природничо-наукової й професійнопрактичної підготовки майбутніх спеціалістів, яка обумовлена специфікою його діяльності, надасть можливість підвищити рівень готовності випускників університетів до майбутньої діяльності. Набуття життєво важливих компетентностей здобувачами вищої освіти за напрямом підготовки «Ветеринарна медицина» надає їм можливість орієнтуватися у сучасному суспільстві, інформаційному просторі, швидкоплинному розвитку ринку праці, подальшому здобутті освіти. Використання проблемних, інтерактивних методів навчання є першою сходинкою до формування інтересу до самостійного пізнання нового, якщо цей інтерес постійно підкріплюється відповідними завданнями та діяльністю. Компетентнісно орієнтований підхід до формування змісту освіти

став новим концептуальним орієнтиром шкіл зарубіжжя і породжує безліч дискусій як на міжнародному, так і на національному рівнях різних країн.

Так зване, електронне ІТ-навчання, на перший погляд, здається ефективним та економічним, але легко може призвести і до зворотних результатів, якщо в процесі навчання не будуть враховано місцеві особливості менталітету та культури. Найбільш перспективним способом застосування ІТ у підготовці ветеринарів – створення змішаного середовища навчання, де керівник курсу має достатні дидактичні навички та необхідний рівень ІТ компетентності.

Досліджено, що сучасні технології та телекомунікації змінюють характер освітнього процесу, дозволяючи студентам повністю зануритися в інформаційно-освітнє середовище, підвищуючи якість освіти та мотивуючи процес усвідомлення інформації та набуття знань.

Ключові слова: педагогіка, освіта, ветеринарна медицина, ІТ-технології.

Вступ. На сучасному етапі необхідно визнати величезний потенціал інформаційних технологій (ІТ) в освіті за галузь знань 21 «Ветеринарна медицина». Потенціал виходить із наступних моментів: розширення доступності освітніх елементів; підвищення якісного рівня освіти; мінімізація витрат; створення індивідуальної траєкторії освіти; можливість вибору предметів на додаткових освітніх програмах; розвиток системи безперервної освіти.

Мета роботи. Наведені дані констатують, що сфера ІТ-технологій є найбільш швидко розвиненою, і відповідно до системи освіти за напрямом підготовки «Ветеринарна медицина» потрібно «встигнути» зреагувати та пристосуватися. Останній зазначений аспект дається дуже складно за низки об'єктивних та суб'єктивних причин. У зв'язку з цим, дуже важливо докласти максимум зусиль до розвитку навчання у ЗВО використанням засобів ІТ на основі спільного використання інформації, відкритих освітніх ресурсів, взаємодії та співробітництва [3].

Виклад основного матеріалу дослідження. Сучасні методи навчання передбачають використання засобів масової інформації, зокрема мультимедійних, комп'ютерів, комп'ютерних мереж, web-сайтів, електронних підручників, відеопрограм. Головним у використанні цих засобів, окрім професійної спрямованості, повинна виступати їхня інтерактивність, вона забезпечує взаємодію між студентами, студентами і викладачами. Інтерактивні засоби сприяють обміну інформацією (хоча це дуже важливо, оскільки задовольняє одну знайважливіших потреб – інформаційну, яка може стати основою розвитку вищої потреби, а саме пізнавальної) й організації сумісної діяльності [1]. Водночас використання проблемних, інтерактивних методів навчання є першою сходинкою до формування інтересу до самостійного пізнання нового, якщо цей інтерес постійно підкріплюється відповідними завданнями, діяльністю, інакше відбувається його поступове згасання саме до четвертого курсу, коли майбутній фахівець може активно займатися науково-дослідницькою роботою [2].

Інноваційні підходи в повній мірі характеризують сучасну систему педагогічної освіти, які покращують її якість і відповідно сам процес підготовки майбутніх спеціалістів, серед яких чільне місце посідає інтеграційний підхід, що забезпечує повноту, цілісність, мобільність і варіативність змісту педагогічної освіти. Саме інтеграція змісту природничо-наукової й професійнопрактичної підготовки майбутніх спеціалістів, яка обумовлена специфікою його діяльності, надасть можливість підвищити рівень готовності випускників університетів до майбутньої діяльності [4]. У розвитку освіти мають враховуватися потужні інтеграційні процеси. Особливого значення для модернізації вищої освіти набувають орієнтири Болонського процесу, Лісабонської конвенції «Про визнання кваліфікацій», «Європейської рамки кваліфікацій для навчання протягом життя». Відомі міжнародні організації, що нині працюють у сфері освіти, останніми десятиліттями вивчають проблеми, пов'язані з появою компетентісно орієнтованої освіти; серед них – ЮНЕСКО, ЮНІСЕФ, ПРООН, Рада Європи, Організація європейського співробітництва та розвитку, Міжнародний департамент стандартів тощо [1].

Набуття життєво важливих компетентностей здобувачами вищої освіти надає їм можливість орієнтуватися у сучасному суспільстві, інформаційному просторі, швидкоплинному розвитку ринку праці, подальшому здобутті освіти [3]. Компетентісно орієнтований підхід до формування змісту освіти став новим концептуальним орієнтиром шкіл зарубіжжя і породжує безліч дискусій як на міжнародному, так і на національному рівнях різних країн.

Інноваційна спрямованість змісту освіти також виявляється багатоаспектно, насамперед, у державних стандартах освіти; концепціях розвитку особистості, яка навчається; авторських навчальних планів і програмах, підручниках, навчальних посібниках нового покоління; новій системі оцінювання навчальних досягнень і моніторингу якості освіти; розвитку творчих можливостей особистості як основи її подальшої інноваційної діяльності, конкурентоспроможності закладів й установ освіти, учасників навчально-виховного процесу; освітніх технологіях – упровадженні діалогових, діагностичних, активних, інтерактивних, дистанційних, комп'ютерних, мультимедійних, телекомунікаційних, тренінгових, проектних, модульних, колективних (у малих групах), індивідуальних (самостійних); створенні особистісно орієнтованих навчальних планів і програм, де розвивальна функція освіти стає пріоритетною [2].

Для підготовки магістра зі спеціальності «Ветеринарна медицина» 75 % обсягу освітньої програми відводиться для забезпечення загальних та спеціальних (фахових) компетентностей, визначених стандартом вищої освіти. Основним компонентом професійної компетенції сучасного спеціаліста ветеринарної медицини, за твердженням ряду фахівців, є дидактична компетентність – компонент, у якому відбиваються первинні значення професійної компетентності: обізнаність, наявність знань, умінь та досвіду, перетворених у систему набутих знань з урахуванням їх широти, глибини, обсягу, стилю мислення, норм педагогічної етики, соціальних функцій педагога [4].

Професійно-практичній підготовці магістра зі спеціальності «Ветеринарна медицина» притаманні форми організації навчального процесу, спрямовані на набуття практичних умінь, а саме: лекція (лекція-бесіда, лекція-прес-конференція, лекція-дискусія), семінар (семінар – «круглий стіл», семінар – «ділова гра», семінар – прес-конференція, семінар у формі мінізаняття), практичні й лабораторні заняття, педагогічна практика, навчальні екскурсії. У процесі педагогічної діяльності прийшли до висновку, що саме ігри, моделювання, розв'язування прикладних та винахідницьких задач, самостійна робота, дослідно-експериментальна діяльність, участь у семінарах і диспутах, робота над проектами сприяють формуванню креативної особистості [3]. У цьому випадку важливо проводити дискусійні майданчики, присвячені основним напрямкам політики застосування ІТ в освітньому просторі ЗВО, аналізувати досвід їх використання на різних факультетах, напрямках підготовки [1].

При всіх позитивних ефектах, слід брати до уваги і можливі ризики, здатні призвести до негативних наслідків. Основні з них:

- відсутність чітких цілей впровадження ІТ, що викличе небажання викладацького складу у їх розвитку та впровадженні;
- відсутність матеріальних ресурсів або їх недостатній обсяг на підтримку належного рівня технічної та технологічної складової;
- низька цифрова грамотність абітурієнтів, студентів, викладачів;
- відсутність механізму навчання персоналу з розвитку ІТ;
- велика цифрова грамотність у студентів та її невідповідність пропонованим технологіям;
- відсутність у студентів технічної можливості в домашніх умовах використовувати нову освітню технологію;
- відсутність достатньої кількості ІТ-фахівців з обслуговування системи;
- відсутність системи постійного педагогічного професійного розвитку;
- відсутність системності в процесі;
- відсутність дистанційних курсів, заснованих на просунутих моделях електронного навчання;

Впровадження ІТ з ветеринарії не може автоматично підвищити якість освіти, необхідно забезпечити дотримання інших факторів та внести, зокрема, корективи до навчальної парадигми. Поряд із прийняттям нових методів навчання роль викладача приречена на швидкі та глибокі зміни: вчителі стануть менеджерами та координаторами навчання; будуть розробляти, адаптувати, керувати та оцінювати навчальні середовища [2].

Так зване, електронне ІТ-навчання, на перший погляд, здається ефективним та економічним, але легко може призвести і до зворотних результатів, якщо в процесі навчання не будуть враховано місцеві особливості менталітету та культури. Найбільш перспективним способом застосування ІКТ у підготовці ветеринарів – створення змішаного середовища навчання, де керівник курсу має достатні дидактичні навички та необхідний рівень ІКТ компетентності.

Висновки. Підсумовуючи, можна сказати, що використанням засобів ІТ на основі спільного використання інформації у сучасних здобувачів вищої освіти за спеціальність «Ветеринарна медицина» – прогресивний метод, він зручний та корисний. У сучасних умовах, інтеграція інформаційних технологій у освітні програми здійснюється на всіх рівнях: шкільному, університетському та післядипломному навчанні. Сучасні технології та телекомунікації дозволяють змінити характер організації навчально-виховного процесу, повністю занурити студента в інформаційно-освітнє середовище, підвищити якість освіти, мотивувати процеси сприйняття інформації та отримання знань.

Список використаних джерел

1. Антонова О. Є., Маслак Л. П. Професійна педагогічна освіта: компетентнісний підхід : монографія / за ред. О. А. Дубасенюк. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2011. С 81–109.
2. Білик Н. І. Канали реалізації дисемінаційної мережі шкіл новаторства України. Knowledge is power, power is knowledge : scientific and practical edition, Vienna, Austria, 27 July 2015. Publishing Center of The International Scientific Association "Science & Genesis". Prague, Czech Republic, 2015. P. 110–119. URL: http://poippo.pl.ua/images/FILES/pidrozdzily/kafedra_pedmagisternosti/biblioteka/Bilyk/2015/BILYK-2015-3.pdf
3. Степаненко І. Інтернаціоналізація вищої освіти в Україні : методичні рекомендації. Київ : ІВО НАПН України, 2016. 158 с.
4. Курлянд З. Н. Професійно-креативне середовище ВНЗ – передумова підвищення якості підготовки майбутніх фахівців вузу. *Вісн. Черкас. ун-ту. Сер. Пед. науки*. 2009. 78 с.
5. Кучеренко Н. Дистанційне навчання як виклик сучасної університетської освіти: філософсько-правовий вимір. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Серія: Юридичні науки*. 2018. Вип. 20. С. 34–40.
6. Ліщук С.Г. Особливості інтеграції природничо-наукової й професійно-практичної підготовки магістрів ветеринарної медицини, як передумова професійно-креативного середовища ЗВО. *Мат. Міжнар.-практ. конф. (Wyższa Szkoła Agrobiznesu w Łomży, Polska)*. 2022. С. 47–51. URL: <http://188.190.33.55:7980/jspui/handle/123456789/10732>
7. Павлюк Р. О. Креативність як складова частина професійної підготовки майбутніх учителів вузу. *Креативна педагогіка. Наук. метод. зб.* Вінниця, 2011. Вип. 4. С. 44–52.
8. Романчук О. Теоретичні засади та практичні аспекти реалізації компетентнісного підходу у вищих технічних закладах освіти. *Науковий вісник мну імені В. О. Сухомлинського. Педагогічні науки*. 2018. Т. 2. № 3 (62). С. 263–267.
9. Сегеда Н. А. Зміст креативно-акмеологічного підходу до вивчення феномену професійного зростання викладача вищої школи. *Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту*. 2009. № 4. С. 106–110.

10. Makinen K., Alamaki A. Digital Competence Development As Strategic Learning: A Case of Business System Implementation with Digital Competence Development. *IFIP Advances in Information and Communication Technology*. 2005. № 167. P. 155–162.

Lishchuk S. G.

*PhD in agricultural sciences
assistant of the Department of Normal and Pathological Morphology and Physiology
Higher educational institution “Podillia State University”*

E-mail: itomlin@ukr.net

ORCID: 0000-0002-6294-5259

Savchuk L. B.

*PhD in agricultural sciences,
assistant professor of the Department of Normal and Pathological
Morphology and Physiology
Higher educational institution “Podillia State University”*

Kamyanets-Podilskyi, Ukraine

E-mail: lyuba.savchuk.2015@ukr.net

ORCID: 0000-0002-6042-8362

Kovalova O. M.

*Master of Veterinary Medicine
assistant of the Department of Normal and Pathological Morphology and Physiology
Higher educational institution “Podillia State University”*

Kamyanets-Podilskyi, Ukraine

E-mail: frolova.vas4422@gmail.com

ORCID: 0009-0000-9131-9380

Dobrovolsky V. A.

*Master of Veterinary Medicine
assistant of the Department of Normal and Pathological Morphology and Physiology
Higher educational institution “Podillia State University”*

E-mail: Dobrovolsky.va@gmail.com

ORCID: 0000-0002-2678-5649

MODERN ASPECTS OF TRAINING OF VETERINARY MEDICINE SPECIALISTS IN THE SECTION OF INNOVATIVE APPROACHES OF THE PEDAGOGICAL EDUCATION SYSTEM

Abstract

The article provides an analysis of modern innovative approaches of the pedagogical education system in terms of the information and educational environment, which improve its quality and, accordingly, the very process of training future specialists in veterinary medicine, among which the integration approach, which ensures completeness, integrity, mobility and variability, occupies a prominent place content of pedagogical education. It is the integration of the content of natural-scientific and professional-practical training of future specialists, which is determined by the specifics of his activity, that will provide an opportunity to increase the level of readiness of university graduates for future activities.

Acquisition of vital competences by students of higher education in the field of “Veterinary Medicine” training provides them with the opportunity to navigate in modern society, the information space, the rapidly developing labor market, and further education. The use of problem-based, interactive learning methods is the first step to the formation of interest in independent learning of new things, if this interest is constantly reinforced by appropriate tasks and activities. Competence-oriented approach to the formation of the content of education has become a new conceptual guideline for schools abroad and generates many discussions both at the international and national levels of different countries.

Electronic IT training, at first glance, seems effective and economical, but it can easily lead to the opposite results, if the local peculiarities of mentality and culture are not taken into account in the training process. The most promising way to use IT in the training of veterinarians is to create a mixed learning environment where the course leader has sufficient didactic skills and the required level of IT competence.

It has been studied that modern technologies and telecommunications change the nature of the educational process, allowing students to fully immerse themselves in the information and educational environment, increasing the quality of education and motivating the process of information awareness and knowledge acquisition.

Key words: pedagogy, education, veterinary medicine, IT technologies.

References

1. Antonova, O. Ye., Maslak, L. P. (2011). *Profesiina pedahohichna osvita: kompetentnisnyi pidkhid: monohrafiia* [Professional pedagogical education: competence approach]. Zhytomyr: Vyd-vo ZhDU im. I. Franka [in Ukrainian].
2. Bilyk, N. I. (2015). *Kanaly realizatsii dyseminatsiinoi merezhi shkil novatorstva Ukrainy* [Channels of realization of the dissemination network of schools of innovation of Ukraine]. Knowledge is power, power is knowledge: scientific and practical edition, Vienna, Austria, 27 July 2015. Publishing Center of The International Scientific Association "Science & Genesis"? 110–119. Prague, Czech Republic [in Ukrainian]. URL: http://poippo.pl.ua/images/FILES/pidrozdily/kafedra_pedmaisternosti/biblioteka/Bilyk/2015/BILYK-2015-3.pdf
3. I. Stepanenko. (2018). *Internatsionalizatsiya vischoyi osviti v Ukrayini: metodichni rekomendatsiyi* [Internationalization of higher education in Ukraine: methodical recommendations]. Kyiv: IVO NAPN Ukrainy. 158 p. [in Ukrainian].
4. Kurliand Z. N. (2009). *Profesiino-kreatyvne seredovyshe VNZ – peredumova pidvyshchennia yakosti pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv vuzu*. [The professional and creative environment of the university is a prerequisite for improving the quality of training of future university specialists]. *Visn. Cherkas. un-tu. Ser. Ped. nauky*. 78 s. [in Ukrainian].
5. Kucherenko, N. (2018). *Dystantsiine navchannia yak vykyk suchasnoi universytetskoï osvity: filosofsko-pravovyi vymir* [Distance learning as a challenge of modern university education: philosophical and legal dimension]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu "Lvivska politekhnika". Seriya: Yurydychni nauky* [Bulletin of the National University "Lviv Polytechnic". Series: Legal Sciences], 20, 34–40 [in Ukrainian].
6. Lishchuk S.H. (2022). *Osoblyvosti intehratsii pryrodnycho-naukovoï y profesiino-praktychnoi pidhotovky mahistriv veterynarnoi medytsyny, yak peredumova profesiino-kreatyvnoho seredovysheha ZVO* [Peculiarities of the integration of natural-scientific and professional-practical training of masters of veterinary medicine as a prerequisite for a professional-creative environment of higher education institutions]. *Mat. Mizhnar. nauk.-prakt. konf. (Wyższa Szkoła Agrobiznesu w Łomży, Polska)*, 47–51. Retrieved from: <http://188.190.33.55:7980/jspui/handle/123456789/10732> [in Poland].
7. Pavliuk R. O. (2020). *Kreatyvnist yak skladova chastyna profesiinoï pidhotovky maibutnikh uchyteliv vuzu* [Creativity as an integral part of the professional training of future university teachers]. *Kreatyvna pedahohika. Nauk. metod. zb. Akademiia mizhnarodnoho spivrobotnytstva z kreatyvnoï pedahohiky*. Vinnytsia, 4, 44–52 [in Ukrainian].
8. Romanchuk, O. (2018). *Teoretychni zasady ta praktychni aspekty realizatsii kompetentnisnoho pidkhodu u vyschkykh tekhnichnykh zakladakh osvity* [Theoretical bases and practical aspects of realization of the competence approach in higher technical establishments of education]. *Naukovyi visnyk mnu imeni V. O. Sukhomlynskoho. Pedahohichni nauky* [Scientific Bulletin of VN named after VO Sukhomlinsky. Pedagogical sciences], 2, 3 (62), 263–267 [in Ukrainian].
9. Sehed, N. A. (2009). *Zmist kreatyvno-akmeolohichnoho pidkhodu do vyvchennia fenomenu profesiinoho zrostannia vykladacha vyshchoï shkoly* [The content of the creative-acmeological approach to the study of the phenomenon of professional growth of a high school teacher]. *Pedahohika, psykholohiia ta medyko-biologichni problemy fizychnoho vykhovannia i sportu* [Pedagogy, psychology and medical and biological problems of physical education and sports], 4, 106–110 [in Ukrainian].
10. Makinen K., & Alamaki A. (2005). *Digital Competence Development As Strategic Learning: A Case of Business System Implementation with Digital Competence Development*. *IFIP Advances in Information and Communication Technology*, 167, 155–162.